

Öteki Ülkelerde Yer Bilimleri

İsveç'te Yerbilimleri (*)

İsveç'teki faal jeologların kesin sayısını vermek zor olmakla birlikte, bunun 500-600 dolaylarında olduğu söylenebilir. Bunların yanısıra 100 kadarı da yerbilimlerinden uzak branşlarda çalışmaktadırlar. Jeologluk mesleği İsveç'te % 90'ın üzerinde bir oranda erkekler tarafından yürütülmektedir.

Jeoloji İsveç'te hızlı gelişen bilim dallarından biridir. Giderek artan bir oranda özellikle Kuvaterner jeologları yetiştirilmekte, kamu veya özel kesimde iş olanağı sağlanmaktadır. Çevre korunması hizmetinde çalışanların sayısı ise şaşılabilecek derecede azdır.

Geleneksel olarak jeologlar İsveç'te oldukça uzun süren bir eğitimden geçerler. Ülkenin Yerbilimleri Kurumu'nda jeolog olarak çalışacaklar için bu süre 8-10 yıl dolayındadır. Son yıllarda yaklaşık 4 yıldan sonra mezuniyet sağlayan yeni bir sistem geliştirilmiştir. Ancak bu şekilde mezun olanların 2-3 yıldan önce iş bulmaları pek mümkün olmamaktadır.

İsveç'teki yerbilimleri politikası diğer batılı ülkelere benzemektedir. Temel araştırmalar daha çok üniversitelere bırakılmakta, Yerbilimleri Kurumunda harita alımı, prospeksiyon, mühendislik jeolojisi gibi uygulamalı konulara ağırlık verilmektedir.

Okullarda jeoloji hiç bir zaman ayrı bir ders olmamıştır. Coğrafya ile birlikte Kuvaterner Jeolojisi, kimya ile birlikte de biraz mineraloji öğretimi yapılmaktadır. Günümüzde orta dereceli öğretimde yerbilimlerinin güçlendirilmesi tartışılmakla birlikte henüz kesin sonuçlara ulaşılmamıştır.

İsveç Yerbilimleri Kurumu «Sveriges Geologiska Undersökning» SGU 1858 yılında kurulmuştur. Kaya mekaniği, Kuvaterner Jeolojisi ve Hidrojeoloji, Jeofizik, Jeokimya ve İdari bölümlerden oluşmaktadır. 249 jeologun çalıştığı bu kuruluşun Stockholm'un dışında dört yerde daha bölgesel örgütü bulunmaktadır.

1978 ve 1979 yıllarında gerçekleştirilen bir yeniden örgütlenme ile kurumun büyük bir bölümü Uppsala'ya yerleştirilmiştir. Kurumun faaliyetleri arasında yeraltı suyu prospeksiyonu, maden arama, kaya ve zemin araştırmaları, depolama teknikleri, çevre korunması, bilimsel yayın ve dökümantasyon yer alır.

Jeologların çalıştığı diğer kamu kuruluşlarının bazıları şunlardır: Doğa Tarihi Müzesi, Devlet Jeoteknik Enstitüsü, Devlet Yol ve Trafik Enstitüsü, Devlet Enerji Kurumu, Devlet Doğa ve Çevre Korunması Kuruluşu, Devlet Meteoroloji ve Hidrojeoloji Enstitüsü.

İsveç'te yerbilimleri konusunda öğretim ve araştırma yapılan yüksek öğrenim kurumları ise şunlardır:

Göteborg Üniversitesi, Luleå Teknik Yüksek Okulu, Lund Üniversitesi, Lund Teknik Yüksek Okulu, Stockholm Üniversitesi, Kunglia Teknik Yüksek Okulu, İsveç Tarım Üniversitesi Uppsala, Umeå Üniversitesi, Uppsala Üniversitesi. Bu kurumlardan Göteborg, Lund, Stockholm ve Uppsala Üniversiteleri gerek kadro gerekse program olarak geniş bir faaliyet alanına sahiptirler.

Özel kesimde yer alan firmalar daha çok hidrojeoloji, maden jeolojisi ve mühendislik jeolojisi ile uğraşırlar. İsveç Jeoloji Kurumu'nun üye sayısı 900 dolayındadır. «Geologiska, Föreningens i Stockholm Förhandlingar» adlı yayını Kuzey Avrupalıların en sürekli yerbilimleri yayınlarından birisidir. Bunun yanısıra «Kuvaterner jeolojisi Derneği» ve üniversiteler de periyodik dergiler yayınlamaktadırlar.

İsveç Ulusal Jeoloji komitesi Krallık Bilim Akademisi'ne bağlıdır. Komite üyeleri üniversiteler, Yerbilimleri Kurumu ve özel kesimden seçilirler. Ulusal Komite İsveç'in uluslararası birlik ve organizasyonlarda temsilini ve faaliyetini düzenlemektedir. Bütün bunların yanısıra İsveç'te çeşitli derneklerde 800 kadar amatör jeologun faaliyet gösterdiği bilinmektedir.

(*) L.K. Königsson'un «Nachrichten Deutsch Geologische Gesellschaft» 18/1978'deki «Die Situation der Geologie in Schweden» adlı yazısından Ali UYGUN tarafından sadeleştirilmiştir.